

ПАКУВАЛЬНА ІНДУСТРІЯ

П'ятий крок у пакувальному житті

В.М. Кривошей, к.х.н., ІАЦ «Упаковка», м. Київ

Цього року алуштинська конференція пакувальників збіглася з низкою ювілейних дат. По-перше, сама Науково-практична конференція «Пакувальна індустрія» робила свій п'ятий крок. По-друге, інформаційний спонсор конференції видання «Упаковка» в цьому році відзначає 15 років із дня свого заснування. На початку року редакція журналу «Упаковка» подарувала читачам вісімдесятий номер видання. Якщо поєднати та порівняти всі ці ювілейні числа — 5, 15 та 80, то можна говорити, що Інформаційно-аналітичний центр «Упаковка» та громадська організація «Клуб пакувальників», які є безпосередніми батьками конференції та часопису «Упаковка», святкували водночас молодість та зрілість.

До речі, на дружній вечері організатори конференції провели серед її учасників вікторину, присвячену цим ювілеям. Запитання вікторини стосувалися саме видання «Упаковка». При цьому ювілейний логотип журналу:

РАЗОМ З ВИРОБНИКАМИ І СПОЖИВАЧАМИ

який за рішенням редакції буде зображений на всіх сторінках усіх номерів цього року, за своїм змістом якнайкраще відповідає рівню знань учасників конференції про історію журналу. Переможцями цієї вікторини, яка, безперечно, прикрасила дружню вечерю, стали читачі та автори журналу: Яна Шийка, головний хімік ТОВ НВП «Люкс-Х» із Харкова (І місце, приз — набір книг про упаковку, виданих ІАЦ «Упаковка»); Іван Регей, професор Української академії друкарства зі Львова (ІІ місце, приз — іменний годинник); Олександр Ватренко, доцент Одеської національної академії харчових технологій (ІІІ місце, приз — спортивний одяг із символікою журналу).

Ідеологія

Кожна із п'яти проведених в Алушті конференцій «Пакувальна індустрія» мала своє змістове навантаження. Ідеологічний присмак конференції 2011 р. — безпека харчової продукції та упаковки для неї. Недарма і сама назва заходу мала суттєву примітку: «Стан та перспективи для харчових продуктів». Та й інформаційний лист, який запрошував на конференцію, анонсував такі її ключові теми:

- безпека харчових продуктів і упаковки;

- законодавство та технічне регулювання у пакуванні;
- безпека пакувальних матеріалів, тари та упаковки;
- гігієнічні вимоги до пакувальних матеріалів, обладнання, пакувального виробництва;
- методи та приклади моніторингу безпеки пакувальних систем.

Це була знахідка програмного комітету конференції на чолі з професором Олександром Гаввою. А базувалась вона на сучасному соціально-економічному стані світового товариства. При цьому

вражають основні фактори його розвитку, неодноразово відмічені світовими експертами:

- безпрецедентне зростання населення в країнах, що розвиваються;
- необхідність у збільшенні кількості харчових продуктів;
- тренд до відновлюваних джерел енергії та сировини у виробництві харчових продуктів та упаковки;
- необхідність у збільшенні безпеки та якості збереження харчових продуктів.

При цьому для покращення життя людини на Землі навколишнє середовище

Регістрація

планети, потреби населення та прибуткова економіка повинні розвиватися збалансовано. Саме цьому відповідає сучасна модель збалансованого розвитку світу, яка базується на оцінюванні життєвого циклу будь-якої продукції. Упаковка присутня в життєвому циклі продукції та відіграє значну роль у всіх трьох складових цієї моделі. Вона задовольняє потреби людини, зберігає якість продукції та зменшує негативне навантаження на екологію навколишнього середовища.

Поєднавши проблеми безпеки харчових продуктів та упаковки, організатори конференції погналися наче за двома зайцями, але, на відміну від результату відомої приказки, це було цілком обґрунтовано та мало позитивний ефект.

Реалізація

Задекларована тематика конференції мала бути підкріплена участю в ній фахівців, кваліфікація та досвід роботи яких заздалегідь гарантували б, що всі аспекти проблеми безпеки харчової

продукції та упаковки для неї будуть професійно донесені та розглянуті. Як і в минулі роки, програмний комітет пішов шляхом колективного формування проблем, визначення тематики майбутніх доповідей та пошуку кваліфікованих доповідачів. Так було сформоване пленарне засідання «Продовольча безпека та упаковка», усі доповіді на якому були замовними. Саме такий підхід і став основою для успішної роботи конференції. Враховуючи, що далеко не всі фахівці мали змогу взяти участь у конференції,

Після короткого вітання конференція розпочалася виступом **Дениса Торхова**, канд. політичних наук, радника проекту «Харчова безпека в Україні» з Міжнародної фінансової корпорації, на тему «Управління безпечністю харчової продукції та пакувальних матеріалів на основі принципів НАССР». Важливість безпечності харчової продукції підтверджують своєю реакцією самі споживачі, 38 % яких припинили б купувати небезпечну продукцію, 32 % припинили б купувати бренд такої продукції, 21 % поскаржилися б і лише 8 % нічого

В. Шредер

Г. Рябцев

Д. Торхов

О. Гавва

В. Мороз

буде слухним нагадати в цих нотатках основні положення саме доповідей пленарного засідання, які розглядали загальні аспекти проблеми.

(Хто хоче докладно ознайомитись із доповідями V Науково-практичної конференції «Пакувальна індустрія (стан та перспективи для харчових продуктів)», може замовити їхню збірку у друкованому або електронному вигляді за адресою: ІАЦ «Упаковка», м. Київ, 02660, вул. М. Раскової, 11, корп. Б, оф. 412; upakjour@nbi.com.ua; тел./факс: 0 (44) 517-23-83, 517-23-23.)

не робили б. Виходячи саме з цього, кожен виробник харчової продукції повинен гарантувати її безпеку. Дієвим способом для цього є система НАССР, одним з головних принципів якої є превентивний підхід, направлений на запобігання небезпечним чинникам та їхньому негативному впливу на харчові продукти під час виробництва, зберігання та реалізації. Базуючись на відповідальності керівництва, наявності необхідних ресурсів, дотриманні належної практики виробництва, у разі зміни свідомості працівників система

НАССР дозволяє зменшити витрати на контроль безпечності продукції під час її виробництва через псування продукції та на її утилізацію, управляти можливими ризиками внутрішнього та зовнішнього характеру.

Суттєвим доповненням до загальної оцінки харчової безпеки була інформація **Геннадія Рябцева**, кандидата наук з Національної академії державного управління при Президенті України. Його доповідь «*Прогнозування цін на харчові продукти як елемент забезпечення продовольчої безпеки*» почалася з

високих цін, щоб хоч якось призупинити зростання попиту на них у країнах, що розвиваються».

Насправді ж, на думку автора доповіді, головна причина зростання цін на харчові продукти не в таких довгострокових факторах, як перенаселення планети, зміна клімату чи покращення умов харчування в деяких країнах або перевиробництво біопалива, а в банальному перетворенні біржових цін на харчові продукти в об'єкт спекуляції. Після 2004 р. між цінами на всі біржові товари утворився взаємозв'язок. Саме тому

В. Слабий

І. Рєзєй

С. Петренко

В. Шерстюк

О. Терещенко

демонстрації наївного фото колишнього виконавчого директора МВФ Домініка Стросс-Кана та наведення його дуже дивної думки, висловленої ще до арешту і відомого всім обвинувачення у паплюженні однієї дівчини. Тоді Домінік сказав: «Ціни на харчові продукти зростають тому, що люди почали більше їсти. Тільки в Індії 200 млн людей почали їсти два рази на день, а не один, як це було раніше». Цю ж думку висловлюють фінансисти з Bank of America у своєму звіті: «Рекордна нестача харчових продуктів потребує значно більш

ціни стали відірваними від реального ринку, а місце виробників, які зацікавлені в стабільних поставках продукції за передбаченими цінами, займають фінансові інвестори. Їхнє завдання — враховуючи такий психологічний фактор, як тиск на споживача, організація інформаційної шумихи, визначення часу та порядку її подачі на ринок споживання. Саме тому за надлишкових пропозицій та невисокого попиту на ринку нереально високі ціни.

На жаль, саме через цю обставину багатьох країн, у тому числі і Україна, маючи і

так занадто довгий період перебудови структури економіки, ще й імпортує інфляцію. Такий імпорт негативно впливає і на розвиток пакувальної індустрії України. А саме:

- подорожчання пакувальних матеріалів;
- пониження темпів зростання ринку полімерної упаковки (через нереально високі ціни на нафту);
- домінування на ринку дешевих пакувальних матеріалів;
- збільшення витрат та зменшення доходів і, як наслідок, спроби замаскувати зростання цін за рахунок продажів меншої кількості продукції в зменшеній за місткістю упаковці;
- обмеження інвестицій, що веде до зменшення темпів впровадження нових технологічних рішень.

На фоні цих двох доповідей конференція почала розглядати актуальні проблеми пакувальної індустрії та їхній вплив на безпеку харчової продукції.

Валерій Шредер, керівник проекту з ПуАТ «Укрпластик», у своїй доповіді

У залі конференції

Учасники конференції

«Нові технології пакування харчових продуктів у гнучкі матеріали» відзначив значні переваги, які мають полімерні матеріали. Насамперед це менша вага упаковки з них, менше негативне навантаження на навколишнє середовище та менше використання енергії під час їхнього виготовлення порівняно з іншими пакувальними матеріалами.

Але найголовніше те, що застосування гнучких полімерних матеріалів спровокувало розробку та впровадження у виробництво цілого ряду нових методів оброблення цих матеріалів та упаковки з них у виробничому процесі (пастеризація, стерилізація, УФ- та ІЧ-оброблення, радіаційне та ППК-вільне оброблення, інші). Через це з'явилися нові види упаковки із цих матеріалів: з регульованим, модифікованим або контрольованим середовищем; газонаповнена; вакуумна; з антимікробним обробленням; реторт-пакети. Усі вони не тільки забезпечують якість продукції, зберігають її безпечність, але й подовжують термін зберігання продукції.

Учасники конференції

Новітні розробки гнучких полімерних матеріалів передбачають використання активних модифікуючих добавок до полімерів, які створюють всередині упаковки з таких матеріалів прогнозоване атмосферне середовище з використанням різноманітних контрольних індикаторів.

Валентина Мороз, кандидат наук з Української асоціації виробників гофрокартону, у своїй доповіді «*Безпека упаковки з паперу та картону*» торкнулася проблем виготовлення упаковки, яка, якщо її виготовляти з картону чи гофрокартону, практична, надійна, зручна, приваблива, безпечна та екологічно чиста. Сучасні пакувальні матеріали та технології їхнього виготовлення передбачають їхню безпечність. В умовах звичайного або передбачуваного правилами використання їх під час пакування компоненти таких матеріалів не переносяться в харчові продукти в кількостях, які могли б загрожувати здоров'ю або життю людини, вносити зміни у склад харчових продуктів або змінювати їхні органолептичні властивості. Безперечно, що цьому сприяла екологічна політика Європейського Союзу. За рахунок директив ЄС, які являють собою екологічні стандарти, створена комплексна система забезпечення безпеки харчових продуктів. Упаковка в цій системі є важливою складовою. Тому всі виробники упаковки та пакувальних матеріалів, які декларують свою продукцію як безпечну, повинні користуватися такими директивами, резолюціями та інструкціями ЄС:

- ISO TC 122/SC24 «Упаковка та навколишнє середовище»;
- ISO 1421 «Екологічна маркіровка»;
- Директива 67/548/ЕЕС щодо безпечних речовин;
- Резолюція ЄС АР (96)5 щодо покриття шару пакувального матеріалу, який контактує з харчовими продуктами;
- Резолюція ЄС АР (89)1 щодо фарб, якими друкується упаковка і які можуть контактувати з харчовими продуктами;
- Директива ЄС 89/109/ЕВГ щодо вимог до упаковки для харчових продуктів незалежно від розмірів, форми, маси упаковки та пакувальних матеріалів;

- Інструкція ЄС 1335/2004 про всі вимоги до картону та паперу, які контактують із харчовими продуктами.

Доповідь **Олександра Гавви**, доктора наук, професора Національного університету харчових технологій, який завершував пленарне засідання, «*Гігієнічні вимоги до пакувального обладнання та пакувальних матеріалів*», котру він зробив у співавторстві з Анатолієм Беспальком, кандидатом наук цього ж університету, була присвячена сучасним уявленням про структуру факторів, що впливають на гігієнічне пакування (продукція; пакувальний матеріал (упаковка), пакувальне обладнання, виробниче середовище, умови і засоби виконання логістичних операцій), та детальному розгляду впливу кожного із цих факторів. Зокрема, у доповіді була дана класифікація пакувальних машин за рівнем гігієни (5 класів) та визначений алгоритм процедури оцінювання ризику гігієни пакувальної машини. Результатом таких досліджень є висновок про часткове вирішення проблеми безпечності харчових продуктів через реалізацію вимог гігієни до проектування та обслуговування пакувальних машин.

Доповіді інших учасників конференції вмістилися у програми двох секційних засідань «Безпека упаковки та пакувальних матеріалів» та «Безпека пакувального виробництва (технології та обладнання)». Мабуть, не варто наводити зміст виступів доповідачів на конференції. Якщо є бажання, з ними можна ознайомитися за вказаною вище адресою. Але є сенс назвати тих, хто виступав, та тематику їхніх виступів.

Про безпечність упаковки та пакувальних матеріалів говорили **Іван Регей**, доктор наук, професор Української академії друкарства, — «*Складові техніко-технологічної безпеки виробництва упаковки з паперу та картону*»; **Сергій Петренко**, кандидат наук (ТОВ «Техноком»), — «*Екологічні аспекти виробництва, використання та утилізації полімерної упаковки*»; **Олександр Козлов** (ТОВ «Дюпон Україна») — «*Полімери компанії «Дюпон» для безпечного пакування харчової продукції*»; **Олександр Ватренко**, кандидат наук з Одеської національної академії харчових технологій, — «*Зменшення*

металоємності закупорювальних засобів та безпека харчових продуктів у скляній упаковці».

Учасники конференції отримали інформацію про ринкову ситуацію (доповідь **Олени Микитенко** (MCG) «Ситуація на ринку скляної і картонної упаковки для напоїв в Україні у 2009–2011 рр.») та нові технологічні можливості пакування як уже сьогодні (доповідь **Дениса Коротких** («Лінде Газ Україна») «Модифіковане газове середовище у пакувальній індустрії»), так і в майбутньому (доповідь **Валентина Шерстюка**, доктора наук, профе-

цього обладнання, його застосування окупається виробництвом якісної та безпечної упаковки і харчової продукції в упаковці.

Важливим аспектом у виробництві безпечної продукції та упаковки є їхня ідентифікація, яка значно полегшується в разі використання технологій маркування, про які йшлося в доповідях **Владислава Леонова** (ТОВ «Домінанта») «Нові системи маркування» та **Андрія Собчака**, кандидата наук з ТОВ «Кіатон», «Ефективне використання маркувального обладнання в Україні».

Приємна зустріч

Вадима Мороза (ПП «Компанія Ліон») «Вторинна полімерна сировина як альтернативний ресурс».

У процесі дискусій після доповідей, у перервах та кави-паузах відбувалось активне ділове спілкування з розглянутих питань. Фахові питання супроводжувалися не менш фаховими відвертими відповідями. Іноді дискусія зашкалювала, але була щирою та доброзичливою. До речі, треба відмітити бажання учасників конференції у своїх питаннях додати інформації, висловити свою думку про ту чи іншу проблему, поділитися своїм досвідом. Так, додатково у програму конференції було включено виступ **Катерини Мазуренко** з АТ «Ветропак Гостомельський склозавод».

Програма конференції закінчилася круглим столом «Система технічного регулювання в аспекті безпеки продукції та упаковки». Актуальна тема, достатньо інформаційна доповідь ведучого, фахова підготовка учасників дозволили розглянути проблему з усіх боків. Основним висновком обговорення стало слухне

Кава на свіжому повітрі

Під час кави-паузи

Бесіда за кавою

Приз отримує О. Ватренко

сора НТУУ «Київський політехнічний інститут», «Нанотехнології у пакувальній друкарській галузі: науково-технічні й ергономічні аспекти та безпека харчових продуктів»).

Особливий інтерес викликала доповідь **Олени Терещенко** (ТОВ «Хойфт Євразія») «Сучасні засоби контролю упаковки для забезпечення якості та безпечності харчових продуктів та напоїв» з інформацією про цілу серію приладів та обладнання для контролю як порожньої, так і заповненої тари із скла та полімерів. Незважаючи на значну вартість

Як завжди, особливо в останні часи, не можна було обійтись у програмі конференції без питань про поводження з відходами використаної упаковки. З одного боку, відходи упаковки дехто вважає джерелом забруднення довкілля, з іншого — використання їх як вторинної сировини для виготовлення різноманітних виробів, у тому числі і упаковки, теж потребує спеціальних заходів контролю їхньої безпечності. Цій проблемі були присвячені доповіді **Володимира Слабого** (УкрПЕК) «Екологічна безпека відходів упаковки в Україні» та

За обідом

Учасники конференції

зауваження про необхідність підготовки кожного виробника до структурних змін системи технічного регулювання в Україні, яка за планом повинна бути адаптована до вимог європейського законодавства та норм і правил ВТО.

Результати

Висновки після V Науково-практичної конференції «Пакувальна індустрія» в

Алушті ще треба зробити найближчим часом. Чудовим і вагомим додатком організаторам у цьому плані будуть анкети, у яких кожен з учасників відверто відповів на запитання про нинішню та наступну конференції.

Але загальне враження від цьогорічної конференції можна виразити словами однієї з учасниць: «Поїхала додому з повним кошиком корисної інформації.

Чекайте мене наступного року». Мабуть, краще і не скажеш. Такі слова надихають у твоїх намірах та планах. Не можна не помітити, що конференція в Алушті в котрій раз пройшла в атмосфері доброзичливості як зустріч фахівців високої кваліфікації, об'єднаних однією метою — розбудовою пакувальної індустрії. Це була зустріч колег, давніх та нових партнерів, членів дружньої пакувальної родини. Такому широкому прийому активно сприяли колектив ІАЦ «Упаковка» під керівництвом Вероніки Халайджі, працівники алуштинського пансіонату «Магнолія», які підтримували дружню атмосферу серед учасників конференції, швидко вирішували всі проблемні питання, доклали зусиль для створення комфортних умов проживання та харчування. Наприкінці — щира подяка компаніям, які підтримали конференцію: ПуАТ «Укрпластик», ТОВ «Дюпон Україна», ТОВ «Кіатон», часопису «Упаковка». *Ж*

VI Науково-практична конференція

ПАКУВАЛЬНА ІНДУСТРІЯ

(стан та перспективи розвитку)

29.05 - 01.06 2012 р.
м. Алушта, Крим

Організатори: Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Генеральний спонсор: УКРПЛАСТИК

Інформаційний спонсор:

За довідками звертатися:
02660, м. Київ
вул. М. Раскової, 11
Клуб пакувальників
Тел./факс: 0(44) 517-78-26
517-22-55
E-mail: upakjour@nbi.com.ua
www.upakjour.com.ua
Секретар оргкомітету:
Кулішова Ольга Юріївна